

Nasjonale prøver 2007, analyse: Suksessfaktorer i grunnskolen, 2008

Nye analyser tyder på at det ikke er kjønnsforskjeller i resultatene på de nasjonale prøvene for elever med høyt utdannede foreldre. Gutter og jenter med høyt utdannede foreldre har de beste resultatene på de nasjonale prøvene i regning, lesing på norsk og engelsk sett under ett, både på femte og åttende trinn i 2007.

RAPPORT | SIST ENDRET: 11.11.2008

Tittel:

Suksessfaktorer i grunnskolen : analyse av nasjonale prøver 2007

Rapporten:

Rapport - Analyse av nasjonale prøver 2007

Forfatter:

Hans Bonesrønning, Jon Marius Vaag Iversen

ISBN:

978-82-8150-047-1 (Nettutgave)

ISBN:

978-82-8150-046-4 (Papirutgave)

Utgiver:

Senter for økonomisk forskning

År:

2008

Dette kommer frem av en rapport som Senter for økonomisk forskning (SØF) har utarbeidet på oppdrag for Utdanningsdirektoratet.

Generelt oppnår jenter, elever med norsk bakgrunn og med foreldre med høy utdanning høyere skår på de nasjonale prøvene enn andre elevgrupper. Disse individuelle kjennetegnene ved elevene, slår dessuten sterkere ut på elevenes resultater på prøvene på åttende trinn, enn på femte trinn.

De sentrale elementene i enhetsskolen er at elevene skal tilbys like muligheter, og at elever med dårlig

utgangspunkt skal kompensere for dette med ekstra ressursinnsats fra skolens side. Analysene viser at økt ressursinnsats per elev fører til bedre prestasjoner (på femte trinn) for jenter som kommer fra familier med lavt utdannede foreldre.

Resultatene på prøvene på femte trinn er bedre i store enn i små skoler, men det ser ut til at dette kan forklares med at store skoler har større andeler elever med høyt utdannede foreldre enn små skoler. Når det i analysene er tatt hensyn til sosiale ulikheter i elevenes sammensetning i de ulike skolene, viser resultatene det motsatte, at prestasjonsnivået i gjennomsnitt er bedre i små skoler, men denne effekten er svak. Flertallet av elevene på femte trinn går i 1-7 trinns skoler, mens et mindretall går i 1-10 trinns skoler. Det er undersøkt om det presteres bedre i 1-7 enn i 1-10 skoler, når det er tatt hensyn til en rekke andre faktorer som forklarer forskjellene i elevenes prestasjoner. Analysene viser at elevene oppnår bedre resultater på prøvene i 1-7 enn i 1-10 skoler.

Elevenes prestasjoner på femte trinn er bedre i store kommunetyper enn i mindre. Sammenhengen mellom elevenes prestasjonsnivå og kommunens størrelse reduseres imidlertid betydelig i analysen, når det tas hensyn til befolkningens utdanningsnivå i de ulike kommunene. Sammenlignet med andre kommunetyper, oppnår elevene i Oslo bedre resultater på prøvene, også når det er tatt hensyn til sosiale ulikheter i elevsammensetningen i de ulike kommunene. Gutter, innvandrere og elever som har foreldre med lite utdanning utover grunnskolen, oppnår bedre resultater i Osloskolen, enn elever med samme type kjennetegn i landet forøvrig. Det kan imidlertid se ut til at Oslo har noe større forskjeller mellom innvandrere med ikke-vestlig bakgrunn og elever med norsk bakgrunn, enn hva en finner i Norge forøvrig, på tross av at ikke-vestlige innvandrere i Oslo gjør det bedre på prøvene enn ikke-vestlige innvandrere ellers i landet.

Analysesammenheng i SØF-rapporten er gitt ved den såkalte produktfunksjonen for utdanning. Internasjonalt eksisterer en stor forskningslitteratur på dette feltet med historiske røtter i den amerikanske Coleman-rapporten fra 1966. I denne tradisjonen søker en å forklare enkeltelevers prestasjoner med individuelle kjennetegn som kjønn og familiebakgrunn, egenskaper ved medelevene i skolen og kjøpte innsatsfaktorer. Forskningsinteressen har alltid vært knyttet til de politiske virkemidlene. Den fremste styrken ved denne tilnærmingen er at alle de viktigste faktorene som påvirker elevenes prestasjoner bringes inn samtidig, slik at det for eksempel i prinsippet er mulig å separere ut virkningen av lærertetthet fra betydningen av andre påvirkningsfaktorer. I rapporten benyttes alle de nevnte kategoriene variabler.